

ข้าวแต๋นน้ำแตงโมปลอดสารพิษ

อนุสรณ์ วิจารย์ปรีชา

นักวิชาการศึกษา ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยแม่โจ้

“เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเสมือนรากฐานของชีวิต รากฐานความมั่นคงของแผ่นดิน
เปรียบเสมือนเสาเข็มที่ถูกตอกรองรับบ้านเรือนตัวอาคารไว้นั่นเอง สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้ก็อยู่ที่เสาเข็ม
แต่คนส่วนมากมองไม่เห็นเสาเข็มและลืมเสาเข็มเสียด้วยซ้ำไป”

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

จากวารสารชัยพัฒนา

จากพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จะพบว่า
พระองค์ได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการพัฒนาที่อยู่บนพื้นฐานของการพึ่งพาตนเอง เรื่องของเศรษฐกิจ
พอเพียง เพราะว่า การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสาย
กลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีใน
ตัว ตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบและคุณธรรมประกอบการวางแผน การตัดสินใจและการกระทำ

หมู่บ้านหนองมะจับ หมู่ 1 ตำบลแม่แฝก อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เป็น
ตัวอย่างของชุมชนที่เข้มแข็ง อันเนื่องมาจากการนำกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้า
อยู่หัว ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ดำเนินชีวิตจนได้รับรางวัล “หมู่บ้านอยู่เย็นเป็นสุข” ของกรมการ
พัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ประจำปี 2549

กลุ่มแม่บ้านในครัวเรือนของสมาชิกกลุ่มเกษตรอินทรีย์ จำนวน 15 คนของหมวดห้วย
ฮ่อง บ้านหนองมะจับแห่งนี้ ได้รวมตัวกันนำข้าวสารเหนียวปลอดสารพิษที่พวกเขาพร้อมกันปลูกในพื้นที่
เกษตรกรรมของตนเองในหมู่บ้าน ซึ่งผ่านการสีเป็นข้าวสารเหนียวจากโรงสีของชุมชนและที่เหลือจาก
การจำหน่ายได้นำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ข้าวแต๋นซึ่งนิยมทำกันในช่วงเทศกาลต่างๆ เพื่อนำไปทำบุญ
ข้าวแต๋น ของกลุ่มแม่บ้านหมวดห้วยฮ่องนั้น จะมีความแตกต่างจากข้าวแต๋นของแหล่งอื่นคือ เป็นข้าว

แต้มนำแดงโม่ปลอดสารพิษ ซึ่งมีแผ่นใหญ่กว่า และจำหน่ายในราคาส่งที่ถูกกว่าคือถุงละ 10 บาท (มี 3 แผ่น) และมีรสชาติที่หอมกลมกล่อม กรอบ อร่อย โดยมีรางวัลชนะเลิศผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP ของอำเภอสังขาราย จังหวัดเชียงใหม่ การันตีผลิตภัณฑ์ จึงไม่เป็นที่น่าแปลกใจว่าข้าวแต้มนำแดงโม่ปลอดสารพิษของหมวดห้วยฮ่อง หมู่บ้านหนองมะจับ จะต้องมีการสั่งจองกันล่วงหน้าเพื่อนำไปบริโภคหรือเป็นของฝาก ไม่สามารถซื้อหาได้ทันทีจากแหล่งผลิต ฟังดูแล้วน่าจะสนใจว่าเขามีขั้นตอนและวิธีทำอย่างไร มาดูกันได้เลยครับ

ส่วนผสมและวัสดุอุปกรณ์

1. ข้าวสาร (ข้าวเหนียว) 5 ลิตร
2. น้ำแดงโม่ 2 กิโลกรัม
3. น้ำตาลทราย 1.5 กิโลกรัม
4. เกลือป่น 2 ช้อนแก
5. งาดำ 2 ชีด
6. น้ำมันพืช 3 ลิตร
7. หมอนึ่งหรือรังถึง
8. เครื่องปั่นนำผลไม้
9. ตะแกรงสำหรับตากแดด
10. พิมพ์สำหรับทำข้าวแต้มนให้เป็นวงกลม
11. เครื่องชั่ง
12. กระทะ
13. เตา
14. ตะหลิว
15. ถาด
16. กะละมัง

ขั้นตอนและวิธีทำ

1. ล้างข้าวสารให้สะอาด
2. แช่ข้าวสารที่ล้างแล้วไว้ประมาณ 6 ชั่วโมง
3. รินน้ำที่แช่ข้าวทิ้ง จากนั้นล้างให้สะอาดอีกครั้งหนึ่ง โดยไม่ขยำเพื่อไม่ให้เมล็ดข้าวหัก
4. พักข้าวไว้ในภาชนะสานที่เรียกเป็นภาษาถิ่นว่า “ซ้าหวด” เพื่อให้สะเด็ดน้ำ
5. นึ่งข้าวสาร (ที่สะเด็ดน้ำ) ให้สุก หากใช้รังถึงให้รองด้วยผ้าขาวบาง
6. ทำน้ำแดงโม (โดยใช้เครื่องปั่น) ใส่เกลือป่นและน้ำตาลลงไปใต้น้ำแดงโมปั่นให้มีรสชาติพอดี
7. เหน่าแดงโมลงไปผสมกับข้าวที่นึ่งสุกแล้ว ใช้ไม้พายคนให้เข้ากัน
8. แช่พิมพ์รูปวงกลมในน้ำ (เพื่อไม่ให้ข้าวติดพิมพ์)
9. วางพิมพ์ลงบนตะแกรงและนำข้าวที่ผสมน้ำแดงโมใส่ลงในแบบพิมพ์ เกลี่ยข้าวให้บางพอดี (อาจชั่งข้าวก่อนใส่ลงในแบบพิมพ์) ยกแบบพิมพ์ออก
10. ยกตะแกรงข้าวออกไปตากแดด ทิ้งไว้ 1 วัน

วิธีทอดข้าวแต๋น

1. นำน้ำมันพืชใส่กระทะตั้งไฟให้ร้อน จากนั้นนำข้าวแต๋นที่ตากจนแห้งสนิทมาทอดให้เหลือง แล้วตักพักไว้ให้เย็น
2. นำบรรจุถุงผลิตภัณฑ์ เพื่อจัดจำหน่ายต่อไป

บทสรุป

ชาวแต่น้ำแดงโมปลดสารพิษของกลุ่มแม่บ้านหมวดห้วยซ้อง หมู่บ้านหนองมะจับ ตำบลแม่แฝก อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เป็นภูมิปัญญาชาวบ้านจากการนำพระราชดำรัสของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาปฏิบัติภายใต้เศรษฐกิจพอเพียง โดยเริ่มจากพื้นฐานของวิถีชีวิตดั้งเดิม ของสังคมไทย ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นภัยและวิกฤติ เพื่อความ มั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง มีการพัฒนาอย่างเป็นขั้น เป็นตอน อย่างพอดี มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

ภาพที่ 1 ตวงข้าวสารเหนียวใส่ภาชนะ

ภาพที่ 2 ชั่งน้ำหนักข้าวสารเหนียว

ภาพที่ 3 แซ่ข้าวสารเหนียวไว้ประมาณ 6 ชั่วโมง

ภาพที่ 4 แม่พิมพ์

ภาพที่ 5 หลังจากผ่านการนึ่งและกรรมวิธีผสมน้ำตาล เกลือป่น
นำใส่ในแม่พิมพ์แล้วนำไปตากแดด 1 วัน

ภาพที่ 6 กลุ่มแม่บ้านแสดงตัวอย่างข้าวแต๋นน้ำแตงโมปลอดสารพิษ
หลังจากตากไว้ 1 แดง จนกรอบมีสีเหลืองอ่อนพร้อมนำไปทอด

ภาพที่ 7 น้ำมันพืช

ภาพที่ 8 นำน้ำมันพืชใส่กระทะตั้งไฟให้ร้อน
จากนั้นนำข้าวแต๋นที่ตากจนแห้งสนิทมาทอดให้เหลือง

ภาพที่ 9 ตักพักข้าวแต๋นไว้ให้เย็น

ภาพที่ 10 บรรจุข้าวแต๋นน้ำแดงโม้ปลอดสารพิษลงในถุงบรรจุภัณฑ์
พร้อมนำส่งจำหน่ายต่อไป

ขอขอบคุณ:

1. กลุ่มแม่บ้านหมวดห้วยฮ่อง หมู่บ้านหนองมะจับ ตำบลแม่แฝก อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่
2. นักศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้ โครงการเรียนรู้คุณธรรม นำชีวิตพอเพียง ปี 2550